

Modernisering secundair onderwijs

Studiedomein Maatschappij en Welzijn

Derde graad

INHOUD

Structuur van het secundair onderwijs	4
Domein maatschappij en welzijn	6
Stage	9

Structuur van het secundair onderwijs

Op 1 september 2019 werd het 1ste leerjaar van de 1ste graad gemoderniseerd. Schooljaar na schooljaar zet de modernisering zich door. In het schooljaar 2021-2022 was de 2de graad aan de beurt. In het huidig schooljaar (schooljaar 2023-2024) start de modernisering in het 1ste jaar van de 3de graad. De hele modernisering van het secundair onderwijs, inclusief de 7de leerjaren¹, zal afgerond zijn in het schooljaar 2025-2026.

Niet alles is veranderd. Het secundair onderwijs bestaat nog steeds uit drie graden. In het totaal gaat dit over zes of zeven leerjaren.

De eerste graad is een brede oriënterende graad. We spreken van een **A-stroom** en een **B-stroom**. Leerlingen die het getuigschrift basisonderwijs behaalden, gaan naar de A-stroom. Wanneer niet alle leerstof uit het lager onderwijs verworven is door de leerling en het getuigschrift basisonderwijs niet behaald werd, gaat de leerling naar de B-stroom.

Zowel in de A- als in de B-stroom krijgt de leerling een stevige basisvorming. De doelen die de leerling moet bereiken, werden door de overheid bepaald. De school mag zelf kiezen hoe ze met haar leerlingen aan de slag gaat zodat ze de doelen op het einde van de eerste graad bereiken.

In het twee leerjaar van de eerste graad kunnen leerlingen kiezen voor één of meerdere basisopties². Op deze manier verkennen leerlingen verschillende domeinen om vanaf het derde leerjaar een studierichting te kiezen. De studierichtingen worden geordend in acht domeinen. Ze worden ook geschikt volgens drie finaliteiten. Finaliteiten geven aan wat de bedoeling is na het secundair onderwijs: doorstroom naar het hoger onderwijs (doorstroomfinaliteit), de arbeidsmarkt (arbeidsmarktfinaliteit) of beide (dubbele finaliteit).

¹Een 7de leerjaar is een specialisatiejaar dat je kan volgen na het middelbaar onderwijs.

²Elke school kiest zelf welke basisopties ze aanbieden. Dit kan bijvoorbeeld zijn sport, talen, economie, mens, ...

Structuur secundair onderwijs

Figuur 1: Structuur secundair onderwijs na de onderwijshervorming³

In het schooljaar 2023-2024 is de hervorming van het secundair onderwijs aanbeland in het 1ste jaar van de 3de graad. Dit betekent dat in dit schooljaar leerlingen in het 1ste jaar van de 3de graad in het 'nieuwe' systeem zitten en leerlingen in de 2de jaar van de derde graad nog in het 'oude' systeem zitten.

³ De opleidingen voor BUSO OV4 en de duale opleidingen zijn niet opgenomen in dit schema

Domein maatschappij en welzijn

Vanaf hier zoomen we in het op het domein Maatschappij en Welzijn, dat verschillende studierichtingen omvat in alle drie de finaliteiten (doorstroom, dubbele finaliteit en arbeidsmarkt). In het domein Maatschappij en Welzijn vinden we studierichtingen waarin **de mens en samenleving in alle facetten centraal staan**. Het verhogen van lichamelijk, psychisch of sociaal welbevinden van mensen is de focus.

Vanaf de 2de graad kiezen leerlingen voor een **studierichting**. Vanaf de 3de graad wordt in de dubbele finaliteit en de arbeidsmarktfinaliteit aan een studierichting een beroepskwalificatie (BK) gekoppeld. Dit betekent dat een leerling die afstudeert naast een onderwijskwalificatie (OK) ook een beroepskwalificatie (BK) behaalt. Een **onderwijskwalificatie** geeft weer wat je moet kennen en kunnen om verdere studies aan te vatten, te functioneren in onze maatschappij of een bepaald beroep uit te oefenen.

In een **beroepskwalificatie** is vastgelegd wat je moet kennen en kunnen om een beroep uit te oefenen. Een beroepskwalificatie kan je verwerven via onderwijs, opleiding of Erkennen van Verworven Competenties (EVC-traject).

Na de 3de graad kan een leerling nog kiezen voor een 7de leerjaar. Deze 7de leerjaren zijn bedoeld om leerlingen te laten specialiseren in bepaalde beroepskwalificaties of om een bijkomende onderwijskwalificatie te behalen.

Tabel 1: Nieuw systeem vanaf schooljaar 2021-2022 – Specifieke studierichtingen in het studiedomein Maatschappij en Welzijn

	Doorstroom domeingebonden	Dubbele finaliteit	Arbeidsmarkt-finaliteit
2de graad	Maatschappij- en Welzijns-wetenschappen	Maatschappij en Welzijn	Zorg en Welzijn
3de graad gekoppelde BK's	Welzijnswetenschappen	Gezondheidszorg BK verzorgende BK zorgkundige	Assistentie in wonen, zorg en welzijn* BK Logistiek assistent in de zorg BK Huishoudhulp zorg BK medewerker kamerdienst
		Opvoeding en Begeleiding BK Kinderbegeleider baby's en peuters BK Kinderbegeleider Schoolgaande kinderen	Basiszorg en ondersteuning BK Logistiek assistent in de zorg BK Huishoudhulp zorg + set van indalende competenties uit BK verzorgende, zorgkundige, kinderbegeleider baby's en peuters en schoolgaande kinderen BK Huishoudhulp zorg BK medewerker kamerdienst
Behaalde onderwijskwalificatie	onderwijskwalificatie 4 (= diploma S.O.)	onderwijskwalificatie 4 (= diploma S.O.)	onderwijskwalificatie 3 (= diploma S.O.)
7de leerjaar gekoppelde BK's		Persoonsbegeleider BK persoonsbegeleider	Verzorgende/zorgkundige BK verzorgende BK zorgkundige
		Medisch-Administratief assistent BK medisch administratief assistent	Kinderbegeleider BK Kinderbegeleider baby's en peuters BK Kinderbegeleider Schoolgaande kinderen
		Tandartsassistent BK tandartsassistent	

* het is ook mogelijk om deze opleidingen via een duaal traject te volgen.

In het schooljaar 2023-2024 zijn er leerlingen voor wie het onderwijslandschap er momenteel nog uitziet zoals in onderstaand schema:

Tabel 2: Oude systeem – van toepassing tot schooljaar 2024-2025

	3de graad	7de jaar	Duaal
TSO	Sociale en technische wetenschappen	Internaatswerking	
	Gezondheid- en welzijns-wetenschappen	Leefgroepen-werking	
	Jeugd- en gehandicaptenzorg	Tandartsassistentie	
BSO	Verzorging	Thuis- en Bejaardenzorg	Verzorgende/ zorgkundige
		Kinderzorg	Kinderbegeleider
	Organisatiehulp	Organisatie-assistentie	

Stage

Er wordt verwacht dat er door de onderwijshervorming secundair onderwijs een toenemende vraag zal ontstaan naar stages en stageplaatsen in de social profit. Na overleg tussen onderwijs en sector kwam een adviesnota tot stand.

Deze nota is te lezen als een gezamenlijk advies voor de scholen rond kwaliteitsvolle invulling van stage. De betrokken deelsectoren streven ernaar zoveel mogelijk jongeren in de meest optimale context een stage-ervaring aan te bieden, maar stellen vast dat dit in de huidige realiteit moeilijker wordt.

Daarom werden een aantal aanbevelingen geformuleerd over welke leerlingen in functie van het inoefenen van competenties prioritair terecht kunnen in welke settings van zorg en welzijn (rekening houdend met de bestaande leerlijnen binnen onderwijs). De volledige nota kan je [hier](#) lezen.

Stage-activiteitenlijsten

In navolging van de adviesnota werd voor de studierichtingen Opvoeding en ondersteuning (dubbele finaliteit) en Gezondheidszorg (dubbele finaliteit), Basiszorg en ondersteuning (arbeidsmarktfinaliteit) en Assistentie in wonen, zorg en welzijn (arbeidsmarktfinaliteit) een **activiteitenlijst** uitgewerkt. Deze activiteitenlijst biedt een overzicht van de competenties die tijdens de opleiding en de stage aan bod moeten komen.

De activiteitenlijst voor de **studierichting Opvoeding en begeleiding** vind je [hier](#).

Voor de **studierichtingen Gezondheidszorg, Basiszorg en ondersteuning en Assistentie in wonen, zorg en welzijn** werden in één document de drie activiteitenlijsten naast elkaar geplaatst. Dit document kan je [hier](#) lezen.

In de **opleiding Assistentie in wonen, zorg en welzijn** worden leerlingen voorbereid op het beroep van logistiek assistent in de zorg, huishoudhulp zorg en medewerker kamerdienst. In de **opleiding basiszorg- en ondersteuning** worden leerlingen ook voorbereid op het beroep van logistiek assistent in de zorg en huishoudhulp zorg.

Maar in deze opleiding komen ook al competenties aanbod uit de functie van verzorgende, zorgkundige, kinderbegeleider baby's en peuters en kinderbegeleider schoolgaande kinderen. Door deze **indalende competenties** worden leerlingen beter voorbereid op een 7de jaar verzorgende/zorgkundige of een 7de jaar kinderbegeleider.

Op vraag van werkveld en onderwijs is het mogelijk om voor leerlingen in de opleiding Basiszorg en ondersteuning de **stage-activiteitenlijst** te **individualiseren**. Wat dit precies inhoudt, kan je [hier](#) lezen.

Een uitgave van:

